

ЕКОНОМІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
Кафедра економіки та управління виробничим
і комерційним бізнесом

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ

до контрольної роботи
з дисципліни

«ЕКОНОМІЧНИЙ АНАЛІЗ»

Харків – 2019

Методичні вказівки розглянуто і рекомендовано до друку на засіданні кафедри економіки та управління виробничим і комерційним бізнесом 28 березня 2019 р., протокол № 12.

Методичні вказівки рекомендовано для студентів першого освітнього рівня (бакалавр) спеціальностей «Економіка», «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність», «Маркетинг», «Фінанси, банківська справа та страхування» заочної форми навчання.

Укладачі:

проф. В. В. Компанієць,
доц. О. М. Полякова

Рецензент

доц. Н. Є. Каличева

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ

до контрольної роботи
з дисципліни

«ЕКОНОМІЧНИЙ АНАЛІЗ»

Відповідальний за випуск Полякова О. М.

Редактор Решетилова В. В.

Підписано до друку 09.04.19 р.

Формат паперу 60x84 1/16. Папір писальний.

Умовн.-друк. арк. 3,5. Тираж 50. Замовлення №

Видавець та виготовлювач Український державний університет
залізничного транспорту,
61050, Харків-50, майдан Фейєрбаха, 7.

Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК № 6100 від 21.03.2018 р.

ЗМІСТ

Вступ.....	4
1 Загальні положення.....	5
2 Зміст контрольної роботи.....	6
2.1 Порівняльний та факторний аналіз показників, що характеризують виробничо-фінансову діяльність підприємства.....	7
2.2 Аналіз фінансового стану підприємства.....	10
2.3 Аналіз обсягу виробництва продукції.....	16
2.4 Аналіз собівартості.....	21
2.5 Аналіз фінансових результатів, критичного виторгу та запасу фінансової міцності.....	25
3 Вимоги до захисту контрольної роботи.....	32
4 Перелік питань курсу для виконання контрольної роботи...	32
Список літератури.....	33
Додаток А Основні обсягові показники, які характеризують діяльність підприємства.....	35
Додаток Б Аналітичний баланс підприємства.....	38
Додаток В Середньогалузеві значення показників.....	44
Додаток Г Вихідні дані для аналізу обсягу виробництва, собівартості, критичного обсягу виробництва, фінансових результатів.....	45

ВСТУП

Дані методичні вказівки призначені для виконання контрольної роботи з дисципліни «Економічний аналіз» студентами спеціальностей «Економіка», «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність», «Маркетинг», «Фінанси, банківська справа та страхування» заочної форми навчання.

Предметом вивчення дисципліни «Економічний аналіз» є дослідження економічних процесів, які відбуваються на підприємстві, в галузі чи національній економіці в їх взаємозв'язку та взаємозалежності; визначення позитивних та негативних, зовнішніх та внутрішніх факторів, які впливають на економічні процеси та їх результати, а також проведення кількісної оцінки цього впливу; наукове обґрунтування бізнес-планів та об'єктивної оцінки їх виконання; визначення тенденцій та пропорцій економічного розвитку; визначення резервів підвищення ефективності виробництва та заходів стосовно їх впровадження; наукове обґрунтування управлінських рішень та контролю за їх виконанням.

Мета викладання навчальної дисципліни «Економічний аналіз» полягає у засвоєнні студентами знань щодо теорії системного оцінювання діяльності підприємств, виявленні внутрішніх резервів раціонального використання матеріальних, трудових та фінансових ресурсів.

1 ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Контрольна робота є одним з видів індивідуальної роботи студента й виконується ним самостійно при консультуванні викладача.

Мета контрольної роботи – вивчення основ організації та технічних прийомів економічного аналізу; набуття практичних навичок у виконанні аналітичних розрахунків та оцінці основних показників, що характеризують діяльність підприємства, оцінці факторів, що впливають на обсягові та якісні показники діяльності підприємства.

Методичною основою виконання контрольної роботи є ці методичні вказівки, конспект лекцій з дисципліни «Економічний аналіз», а також рекомендовані інформаційні, у т. ч. літературні джерела, перелік яких наведено наприкінці даних методичних вказівок.

Робота виконується українською мовою.

Контрольна робота повинна бути оформлена згідно з чинними в університеті вимогами до оформлення самостійних завдань (на аркушах формату А4, чорним кольором, з однаковою щільністю упродовж всього тексту).

У текст роботи необхідно вносити тільки підсумкові розрахункові таблиці за усіма розділами, розрахунки факторного аналізу у першому розділі, висновки за розрахунками та таблицями. Завдання до розділів, проміжні розрахунки та формули показників у текст роботи не вносяться.

Загальний обсяг контрольної роботи не повинен перевищувати 15 сторінок друкованого тексту – 12 шрифт, 1,5 інтервал. Сторінки повинні бути пронумеровані.

2 ЗМІСТ КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ

Контрольна робота повинна містити: титульний аркуш; зміст; розрахункову частину; список використаних джерел.

Зміст контрольної роботи

1 Порівняльний та факторний аналіз основних показників, що характеризують виробничо-фінансову діяльність підприємства.

2 Аналіз фінансового стану підприємства.

3 Аналіз виробництва продукції.

4 Аналіз собівартості продукції.

5 Аналіз фінансових результатів, критичного виторгу та запасу фінансової міцності.

Список літератури.

Контрольна робота складається з п'яти розділів. Перший та другий розділи виконуються за вихідними даними про діяльність підприємств промисловості України, які наведені у додатках А, Б з використанням у висновках середньогалузевих значень показників, які необхідно розрахувати, використовувачи дані додатку В.

Номер варіанта за цими розділами відповідає останній цифрі шифру залікової книжки, за виключенням варіанта "0". Студент, який має останню цифру шифру "0", повинен обрати вихідні дані за варіантом "10".

У завданнях третього, четвертого та п'ятого розділів, вихідні дані до яких наведені у додатку Г, номер варіанта відповідає значенню показників за фактом, а номер попереднього варіанта – значенню показників за планом. Наприклад, якщо остання цифра шифру залікової книжки – "4", то значення за фактом відповідають показникам четвертого варіанта, за планом – третього.

2.1 Порівняльний та факторний аналіз показників, що характеризують виробничо-фінансову діяльність підприємства

За вихідними даними про діяльність підприємства промисловості України (додаток А):

а) розрахувати абсолютну та відносну зміну обсягових показників у звітному році порівняно з попереднім за формою таблиці 1.1;

б) розрахувати якісні показники, встановити їх абсолютну зміну у звітному періоді порівняно з попереднім за формою таблиці 1.2, у висновках звернути увагу на середьогалузеві показники рентабельності;

в) виконати факторний аналіз деяких показників, для чого оцінити:

1) як вплинула на абсолютну зміну випуску товарної продукції у звітному році порівняно з попереднім:

- зміна фондівддачі та середньорічної вартості основних фондів;

- зміна середньорічної продуктивності праці та середньорічної чисельності ПВП.

У висновку зазначити резерви підвищення обсягів випуску продукції;

2) як вплинула на абсолютну зміну матеріальних витрат на випуск товарної продукції у звітному році порівняно з попереднім зміна обсягу випуску товарної продукції та матеріаломісткості продукції. У висновку зазначити резерви зниження матеріальних витрат.

Промислові підприємства обираються за варіантами:

- варіанти 0, 1 – Публічне акціонерне товариство «Крюківський вагонобудівний завод»;

- варіанти 2, 3 – Приватне акціонерне товариство «Кондитерська фабрика «Харків'янка»;

- варіанти 4, 5 – Публічне акціонерне товариство «Турбоатом»;

- варіанти 6, 7 – Приватне акціонерне товариство «Ефект»;

- варіант 8 – Приватне акціонерне товариство «Кондитерська фабрика «АВК» м. Дніпро»;

- варіанти 9, 10 – Приватне акціонерне товариство «Агрокомбінат «Слобожанський».

Фінансову звітність промислових підприємств подано на сайті Агентства з розвитку інфраструктури фондового ринку України (SMIDA) <http://smida.gov.ua> [11].

При виконанні завдань цього розділу необхідно застосовувати методи абсолютних різниць та ланцюгових підстав.

Наведемо розрахункові формули для визначення основних якісних показників.

Фондовіддача (ФО) визначається так:

$$FO = \frac{Q}{OF}, \quad (2.1)$$

де Q – обсяг товарного випуску у діючих цінах;

OF – середньорічна вартість основних виробничих фондів.

Матеріаловіддача (МО) визначається так:

$$MO = \frac{Q}{MB}, \quad (2.2)$$

де MB – матеріальні витрати на виробництво продукції.

Середньорічний виробіток одного працюючого (ПВ) визначається так:

$$PB = \frac{Q_n}{\bar{Ч}}, \quad (2.3)$$

де Q_n – обсяг товарного випуску у порівнянних цінах;

$\bar{Ч}$ – середньоспискова чисельність промислово-виробничого персоналу.

Рентабельність валова (рентабельність продаж валова) ($R_{вал}$) визначається так:

$$R_{вал} = \frac{П_{вал}}{Д} \times 100 \%, \quad (2.4)$$

де $П_{вал}$ – валовий прибуток (збиток);

$Д$ – чистий дохід (виручка) від реалізації.

Рентабельність операційна (рентабельність продаж операційна) ($R_{оп}$) визначається так:

$$R_{вал} = \frac{Поп}{Д} \times 100 \% , \quad (2.5)$$

де $П_{оп}$ – фінансовий результат (прибуток, збиток) від операційної діяльності.

Рентабельність продаж (рентабельність чиста) ($R_{прод}$) визначається так:

$$R_{прод} = \frac{ЧП}{Д} \times 100 \% , \quad (2.6)$$

де $ЧП$ – чистий фінансовий результат (прибуток, збиток).

Таблиця 2.1 – Аналіз динаміки обсягових показників, які характеризують виробничо-фінансову діяльність підприємства N

Найменування показника	Значення		Зміна	
	20__	20__	абсолютна (+, -)	відносна, Тр, %
1 Обсяг товарної продукції, тис. грн: - у діючих цінах; - у порівнянних цінах				
2 Чистий дохід від реалізації продукції (робіт, послуг), тис. грн				
3 Собівартість реалізованої продукції (робіт, послуг), тис. грн				
4 Валовий прибуток (збиток), тис. грн				
5 Фінансовий результат від операційної діяльності), тис. грн				
6 Чистий фінансовий результат тис. грн				
5 Середньорічна вартість виробничих фондів, тис. грн				
6 Середньоспискова чисельність ППП, осіб				
7 Фонд оплати праці ППП, тис. грн				
8 Матеріальні витрати на випуск товарної продукції, тис. грн				

Таблиця 2.2 – Основні якісні показники, які характеризують виробничо-фінансову діяльність підприємства N

Найменування показника	Значення за роками		Абсолютна зміна, (+/-)
	20__	20__	
1 Фондовіддача, грн/грн			
2 Матеріаловіддача, грн/грн			
3 Середньорічний виробіток одного працюючого ПВП, тис. грн			
4 Рентабельність валова, %			
5 Рентабельність операційна, %			
6 Рентабельність чиста, %			

Для визначення середньогалузевих показників, що характеризують фінансовий стан та ефективність діяльності промислових підприємств України, використовуються дані статистичних збірників [13, 14].

Показники для розрахунку середньогалузевих значень поточної ліквідності, валової рентабельності продаж та чистої рентабельності подано в таблицях В.2-В.3 додатка В.

2.2 Аналіз фінансового стану підприємства

За вихідними даними додатків А, Б, В виконати аналіз фінансового стану підприємства, результати аналізу звести до таблиць 2.3, 2.4, 2.5 та зробити висновки.

Методичні вказівки до розв'язання завдання

1 Розрахувати показники, які характеризують стан дебіторської та кредиторської заборгованості:

- темп росту дебіторської та кредиторської заборгованості;
- коефіцієнти та тривалість обігу дебіторської та кредиторської заборгованості.

Результати розрахунків звести до таблиці 2.3. Порівняти значення відповідних показників із середньогалузевими (додаток В), зробити відповідні висновки.

2 Розрахувати показники ліквідності, результати розрахунків звести до таблиці 2.4; порівняти значення показників

ліквідності підприємства за три дати балансу та з середньогалузевими значеннями (додаток В), зробити висновки, відповідаючи на такі питання:

- чи є підприємство платоспроможним;
- чи є підприємство ліквідним, наскільки воно ліквідне (висока, низька ліквідність);
- як виглядають показники ліквідності підприємства порівняно з середньогалузевими;
- які фактори вплинули (чи могли вплинути) на зміну ліквідності протягом часу.

3 Розрахувати показники фінансової стійкості, результати розрахунків звести до таблиці 2.5; порівняти значення показників за три дати балансу, значення відносних показників порівняти з відповідними середньогалузевими значеннями. Зробити висновки.

4 Зробити загальний висновок щодо фінансового стану підприємства, дати його оцінку: «кризове становище», «незадовільний», «задовільний», «добрий», «відмінний» фінансовий стан.

Тривалість обігу дебіторської ($D_{ДЗ}$) та кредиторської заборгованості ($D_{КЗ}$) розраховується за такими формулами

$$D_{ДЗ} = \frac{T}{K_{ДЗ}}; \quad (2.7)$$

$$D_{КЗ} = \frac{T}{K_{КЗ}}, \quad (2.8)$$

де T – величина періоду, що аналізується, $T = 360$ днів, якщо аналізується річний період;

$K_{ДЗ}$, $K_{КЗ}$ – коефіцієнти обігу, відповідно, дебіторської та кредиторської заборгованості.

Коефіцієнти обігу дебіторської ($K_{ДЗ}$) та кредиторської заборгованості ($K_{КЗ}$) розраховуються за формулами

$$K_{ДЗ} = \frac{B}{\overline{ДЗ}}; \quad (2.9)$$

$$K_{КЗ} = \frac{B}{\overline{КЗ}}, \quad (2.10)$$

де B – витрати від реалізації за період, що аналізується;

$\overline{ДЗ}, \overline{КЗ}$ – середня за період величина дебіторської та кредиторської заборгованості відповідно.

Величина дебіторської заборгованості визначається як сума дебіторської заборгованості за продукцію; за виданими авансами; за розрахунками з бюджетом; іншої поточної дебіторської заборгованості.

Величина кредиторської заборгованості визначається як сума поточної кредиторської заборгованості за довгостроковими зобов'язаннями; кредиторської заборгованості за товари; за розрахунками з бюджетом; за розрахунками зі страхування; за розрахунками з оплати праці.

Якщо за період аналізу обирається рік, то

$$\overline{ДЗ} = \frac{ДЗ^{нр} + ДЗ^{кр}}{2}, \quad (2.11)$$

де $ДЗ^{нр}, ДЗ^{кр}$ – розмір дебіторської заборгованості, відповідно, на початок та на кінець року.

Відповідно розраховується і середньорічний розмір кредиторської заборгованості.

Показники ліквідності розраховуються за такими формулами:

- коефіцієнт абсолютної ліквідності ($K_{ал}$)

$$K_{ал} = \frac{ГК}{ПО}, \quad (2.12)$$

де $ГК$ – грошові кошти та їх еквіваленти (фінансові інвестиції, якщо є високоліквідні);

$ПО$ – поточні (короткострокові) зобов'язання;

- коефіцієнт швидкої ліквідності ($K_{шл}$)

$$K_{шл} = \frac{ОБ - ЗП}{ПО}, \quad (2.13)$$

де $ОБ$ – оборотні активи;

$ЗП$ – запаси;

- коефіцієнт поточної ліквідності ($K_{пл}$)

$$K_{пл} = \frac{ОБ}{ПО}. \quad (2.14)$$

Показники фінансової стійкості розраховуються за такими формулами:

наявність власних джерел обігових коштів ($ВОК$)

$$ВОК = ОБ - ПО; \quad (2.15)$$

надлишок або нестача власних джерел обігових коштів у запасах ($\pm ВОК$)

$$\pm ВОК = ВОК - ЗП; \quad (2.16)$$

частка власних джерел обігових коштів у запасах ($\% ВОК_{зн}$)

$$\% ВОК_{зн} = \frac{ВОК}{ЗП} * 100 \%. \quad (2.17)$$

Таблиця 2.3 – Аналіз показників, що характеризують стан дебіторської та кредиторської заборгованості

Показник	Значення					Темп росту, %
	на 1.01.20__	на 1.01.20__	у середньому за 20__ рік	на 1.01.20__	у середньому за 20__ рік	
1 Дебіторська заборгованість, тис. грн	x	x	x	x	x	x
2 Кредиторська заборгованість, тис. грн	x	x	x	x	x	x
3 Тривалість обігу дебіторської заборгованості по підприємству, дн	*	-	x	-	x	x
4 Тривалість обігу кредиторської заборгованості по підприємству, дн	-	-	x	-	x	x

* " - " – значення не заповнюється

Таблиця 2.4 – Аналіз показників ліквідності

Показник	Значення по підприємству			Середньогалузеве значення		
	1.01.20	1.01.20	1.01.20	1.01.20	1.01.20	1.01.20
1 Коефіцієнт абсолютної ліквідності				-	-	-
2 Коефіцієнт швидкої ліквідності				-	-	-
3 Коефіцієнт поточної ліквідності						

Таблиця 2.5 – Аналіз показників фінансової стійкості

Показник	Значення по підприємству	
	1.01.20	1.01.20
1 Наявність власних джерел обігових коштів (ВОК), тис. грн		
2 Надлишок (+), нестача (-) власних джерел обігових коштів ($\pm$ ВОК), тис. грн		
3 Частка власних джерел обігових коштів у запасах (% ВОК _{зп}), %		

2.3 Аналіз обсягу виробництва продукції

За вихідними даними таблиць Г.1, Г.2 додатка Г:

а) провести аналіз виконання плану з обсягу виробництва товарної продукції, виконання плану з асортименту.

Для виконання завдання скласти таблиці 2.6, 2.7. Оцінку виконання плану з асортименту провести способом найменшого відсотка та способом середнього відсотка;

б) провести аналіз зміни обсягу товарного випуску за рахунок впливу таких факторів:

- зміна обсягу виробництва у натуральному виразі;
- зміна ціни на вироби.

Для виконання завдання скласти таблицю 2.8.

За результатами аналізу зробити висновки.

Методичні вказівки до розв'язання завдання

Виконання плану з обсягу виробництва $\% ВП_Q$ визначається за формулою

$$\% ВП_Q = \frac{Q^{\phi-nl}}{Q^{nl}} \times 100 \%, \quad (2.18)$$

$$Q^{\phi-n} = \sum C_i^{nl} V_i^{\phi}, \quad (2.19)$$

де $Q^{\phi-nl}$ – фактичний обсяг товарного випуску у цінах плану;

Q^{nl} – плановий обсяг товарного випуску;

C_i – оптова ціна і-го виробу.

Виконання плану з асортименту можна визначити методом середнього відсотка та методом найменшого відсотка.

За методом найменшого відсотка виконання плану за асортиментом $\% ВП_{ac}$ приймається на рівні найменшого з усіх виробів відсотка виконання плану з обсягу ($\min \% ВП_{Vi}$):

$$\% ВП_{ac} = \min \% ВП_{Vi}; \quad (2.20)$$

$$\% \text{ ВП}_{V_i} = \frac{V_i^{\phi}}{V_i^{nl}} \times 100 \% , \quad (2.21)$$

де $V_i^{\phi}; V_i^{nl}$ – відповідно фактичний та плановий обсяг виробництва у натуральному виразі за i -м виробом.

За методом середнього відсотка виконання плану з асортименту визначається так:

$$\% \text{ ВП}_{ac} = \frac{Q^{zap}}{Q^{nl}} \times 100 \% , \quad (2.22)$$

де Q^{zap} – обсяг товарного випуску, зарахований у виконання плану з асортименту.

Обсяг товарного випуску, зарахований у виконання плану з асортименту, приймається на рівні фактичного обсягу випуску у цінах плану, але не вище запланованого (продукція, що вироблена понад план або не передбачена планом, не зараховується у виконання плану з асортименту).

На зміну фактичного обсягу товарного випуску у вартісному виразі порівняно з планом у першу чергу впливає зміна обсягу випуску у натуральному виразі та зміна оптових цін на продукцію.

Для визначення впливу зазначених факторів на зміну обсягу товарного випуску необхідно скористатись методом ланцюгових підстав.

Вплив зміни обсягу виробництва окремого виробу на зміну загального обсягу товарного випуску (ΔQ_{V_i}) визначається так:

$$\Delta Q_{V_i} = V_i^{\phi} \times C_i^{nl} - V_i^{nl} \times C_i^{nl} = Q_i^{\phi} - Q_i^{nl} . \quad (2.23)$$

Вплив зміни обсягу виробництва усіх виробів на зміну загального обсягу товарного випуску (ΔQ_V) визначається так:

$$\Delta Q_V = Q^{\phi-nl} - Q^{nl} . \quad (2.24)$$

Вплив зміни ціни окремого виробу на зміну загального обсягу товарного випуску (ΔQ_{Π_i}) визначається так:

$$\Delta Q_{\Pi_i} = V_i^{\phi} \times \Pi_i^{\phi} - V_i^{\phi} \times \Pi_i^{nl} = Q_i^{\phi} - Q_i^{\phi-nl} . \quad (2.25)$$

Вплив зміни цін взагалі за усіма виробами на зміну обсягу товарного випуску (ΔQ_{Π}) визначається так:

$$\Delta Q_{\Pi} = Q^{\phi} - Q^{\phi-nl} . \quad (2.26)$$

Для зручності усі розрахунки факторного аналізу необхідно звести до таблиці 2.8.

Наприкінці розрахунків необхідно зробити перевірку

$$\Delta Q = Q^{\phi} - Q^{nl} = \Delta Q_V + \Delta Q_{\Pi} . \quad (2.27)$$

У висновках до факторного аналізу необхідно зазначити, за рахунок яких виробів і яких факторів відбулося збільшення чи зменшення обсягу товарного випуску.

Таблиця 2.6 – Аналіз змін обсягу виробництва та цін на продукцію

Найменування виробу	Обсяг виробництва, шт.		Абсолютне відхилення, (+, -), шт.		Оптова ціна, грн		Абсолютне відхилення, (+, -), грн
	за планом	фактично	відхилення, (+, -), шт.	фактично	за планом	фактично	
А	V_i^{nl}	V_i^{ϕ}	$\Delta V_i = V_i^{\phi} - V_i^{nl}$	C_i^{nl}	C_i^{ϕ}	$\Delta C_i = C_i^{\phi} - C_i^{nl}$	
Б	...	...	...	...	...	...	
С	...	...	...	...	...	...	

Таблиця 2.7 – Аналіз виконання плану за обсягом та асортиментом

Найменування виробу	Товарний випуск, тис. грн		Виконання плану за обсягом, %	Обсяг випуску товарної продукції, зарахованої у виконання плану з асортименту, тис. грн
	за планом	за плановими цінами та фактичним обсягом виробництва		
А	$Q_i^{nl} = V_i^{nl} \times C_i^{nl}$	$Q_i^{\phi-nl} = V_i^{\phi} \times C_i^{nl}$	$\%ВП_{V_i} = \frac{Q_i^{\phi-nl}}{Q_i^{nl}} \times 100\%$	$Q_{зар_i}$
Б				
С				
Усього	$Q^{nl} = \sum_{i=1}^n Q_i^{nl}$	$Q^{\phi-nl} = \sum_{i=1}^n Q_i^{\phi-nl}$	$\%ВП_V = \frac{Q^{\phi-nl}}{Q^{nl}} \times 100\%$	$Q_{зар_i} = \sum_{i=1}^n Q_{зар_i}$

Таблиця 2.8 – Факторний аналіз обсягу товарного випуску

Найменування виробу	Товарний випуск, тис грн		Абсолютне відхилення фактичного обсягу товарного випуску від планового			Структура товарного випуску, %	
	за планом	за плановими цінами та фактичним обсягом виробництва	усього	у т.ч. за рахунок зміни		за планом	фактично
				обсягу випуску	оптових цін		
A	$Q_i^{пл}$	$Q_i^{\phi-пл}$	$\Delta Q_i = Q_i^{\phi} - Q_i^{пл}$	$\Delta Q_{V_i} = Q_i^{\phi-пл} - Q_i^{пл}$	$\Delta Q_{Ц_i} = Q_i^{\phi} - Q_i^{\phi-пл}$	$\gamma_i^{пл} = \frac{Q_i^{пл}}{Q_i} \times 100\%$	$\gamma_i^{\phi} = \frac{Q_i^{\phi}}{Q_i^{пл}} \times 100\%$
B C							
Усього	$Q^{пл}$	$Q^{\phi-пл}$	ΔQ_V		$\Delta Q_{Ц}$	100	100

2.4 Аналіз собівартості

Завдання 2.4.1

За вихідними даними таблиці Г.4 додатка Г виконати аналіз виробничої собівартості продукції. Для цього визначити:

- відхилення (абсолютне та відносне) фактичної виробничої собівартості від планової, взагалі та за статтями витрат;

- відхилення фактичної структури собівартості від планової.

Результати аналізу оформити у вигляді таблиці 2.9.

Таблиця 2.9 – Аналіз виробничої калькуляції виробу

Стаття витрат	Значення		Відхилення		Структура (%)	
	за планом	фактично	абсолютне (+,-)	відносне (%)	за планом	фактично
1						
2						
3						
...						
8						
Усього						

Виробнича собівартість продукції є складовою частиною собівартості реалізованої продукції. Собівартість реалізованої продукції (робіт, послуг) включає, окрім виробничої собівартості продукції (робіт, послуг), величину нерозподілених постійних загальновиробничих витрат та наднормативні виробничі витрати.

Виробнича собівартість виробу складається з прямих матеріальних витрат (сировина та основні матеріали, купівельні напівфабрикати та комплектуючі, допоміжні матеріали); прямих витрат на оплату праці; інших прямих витрат (відрахування на соціальні заходи, амортизація); змінних загальновиробничих витрат та постійних розподілених загальновиробничих витрат [12].

Завдання 2.4.2

За вихідними даними таблиць Г.1, Г.2, Г.3 додатка Г виконати факторний аналіз змінної собівартості товарного випуску. Результати розрахунків звести у таблицю 2.10. Зробити висновки.

Методичні вказівки до розв'язання завдання

На відхилення фактичної змінної собівартості товарного випуску від планового рівня впливає зміна обсягу виробництва, структури виробництва та змінної собівартості окремих виробів.

Вплив зміни обсягу виробництва окремого виробу на змінну собівартість усього випуску ($\Delta C_{зМ_i}$) визначається так:

$$\Delta C_{зМ_i} = c_{зМ_i}^{пл} \times V_i^{\phi} - c_{зМ_i}^{пл} \times V_i^{пл} = C_{зМ_i}^{\phi-пл} - C_{зМ_i}^{пл}, \quad (2.28)$$

де $c_{зМ_i}^{пл}$ – планова змінна собівартість i -го виробу;

$C_{зМ_i}^{пл}$ – планова змінна собівартість товарного випуску i -го виробу;

$C_{зМ_i}^{\phi-пл}$ – змінна собівартість товарного випуску i -го виробу, розрахована виходячи з фактичного обсягу виробництва та планової собівартості i -го виробу.

Вплив зміни обсягу виробництва усіх виробів на змінну собівартість товарного випуску ($\Delta C_{зМ_V}$) визначається так:

$$\Delta C_{зМ_V} = C_{зМ}^{\phi-пл} - C_{зМ}^{пл}. \quad (2.29)$$

Вплив зміни змінної собівартості окремого виробу ($\Delta C_{зМ_i}^C$) визначається так:

визначається так:

$$\Delta C_{z_{M_i}}^{c_{z_{M_i}}} = c_{z_{M_i}}^{\phi} \times V_i^{\phi} - c_{z_{M_i}}^{nl} \times V_i^{\phi} = C_{z_{M_i}}^{\phi} - C_{z_{M_i}}^{\phi-nl} . \quad (2.30)$$

Вплив зміни змінної собівартості усіх виробів ($\Delta C_{z_{M_i}}^{c_{z_{M_i}}}$)

визначається так:

$$\Delta C_{z_{M_i}}^{c_{z_{M_i}}} = C_{z_{M_i}}^{\phi} - C_{z_{M_i}}^{\phi-nl} . \quad (2.31)$$

Результати усіх розрахунків необхідно звести у таблицю 2.10, після чого зробити перевірку

$$\Delta C_{z_{M_i}} = C_{z_{M_i}}^{\phi} - C_{z_{M_i}}^{nl} = \Delta C_{z_{M_i}} + \Delta C_{z_{M_i}}^{c_{z_{M_i}}} . \quad (2.32)$$

У висновках зазначити, за рахунок яких виробів та факторів і у якому розмірі відбулося збільшення чи зменшення собівартості товарного випуску у частині змінних витрат.

Таблиця 2.10 – Аналіз собівартості товарного випуску у частині змінних витрат

Найменування виробу	Змінна собівартість виробу, грн		Абсолютне відхилення змінної собівартості, грн		Собівартість товарного випуску у частині змінних витрат, тис грн		Абсолютне відхилення фактичної собівартості товарного випуску від планової, тис грн	
	за планом	фактично	за планом	за плановою та фактичним обсягом виробництва	фактично	усього	обсягу виробництва	змінної собівартості виробів
А	$C_{3M_i}^{nl}$	$C_{3M_i}^{\phi}$	$\Delta C_{3M_i} = C_{3M_i}^{\phi} - C_{3M_i}^{nl} - C_{3M_i}^{nl}$	$C_{3M_i}^{nl} = C_{3M_i}^{nl} \times V_i^{nl}$	$C_{3M_i}^{\phi} = C_{3M_i}^{\phi} \times V_i^{\phi}$	$\Delta C_{3M_i} = C_{3M_i}^{\phi} - C_{3M_i}^{nl} - C_{3M_i}^{nl}$	$\Delta C_{3M_i} V_i = C_{3M_i}^{\phi-nl} - C_{3M_i}^{nl}$	$\Delta C_{3M_i} = C_{3M_i}^{\phi-nl} - C_{3M_i}^{nl}$
Б								
С								
Усього	-	-	-	$C_{3M_i}^{nl} = \sum_{i=1}^n C_{3M_i}^{nl}$	$C_{3M_i}^{\phi} = \sum_{i=1}^n C_{3M_i}^{\phi}$	$\Delta C_{3M} = \sum_{i=1}^n \Delta C_{3M_i}$	$\Delta C_{3M} V$	$\Delta C_{3M} C_{3M}$

2.5 Аналіз фінансових результатів, критичного виторгу та запасу фінансової міцності

Завдання 2.5.1

За вихідними даними додатка Г визначити показники, які характеризують фінансові результати, критичний виторг та запас фінансової міцності за планом та фактично, відхилення фактичного рівня показників від планового. Результати розрахунків звести у таблицю 2.11. Зробити висновки.

Методичні вказівки до розв'язання завдання

Критичний обсяг виробництва – це такий обсяг виробництва, при якому підприємство не отримує ні прибутків, ні збитків, тобто прибуток дорівнює "0".

Визначення критичного обсягу необхідно при аналізі та плануванні діяльності фірми, бо це така межа, нижче якої виробництво продукції (робіт, послуг) стає не вигідним.

Критичний обсяг виробництва можливо визначити у натуральному, умовно-натуральному та вартісному виразі.

При розрахунках критичного обсягу виробництва робиться припущення, що обсяг випуску продукції дорівнює обсягу реалізації, а також, що витрати на виробництво та реалізацію продукції чітко поділяються на постійні (незалежні від обсягу виробництва) та змінні (залежні від обсягу виробництва).

Критичний обсяг виробництва у вартісному виразі будемо називати критичним виторгом, пам'ятаючи про рівність обсягу випуску обсягу реалізації.

Критичний виторг визначається за формулою

$$B_{\kappa} = \frac{C_{\text{пост}}}{MD} \times B_{\phi}, \quad (2.33)$$

де MD – загальна сума маржинального доходу підприємства;
 B_{ϕ} – виторг фактичний.

Маржинальний дохід – це різниця між виторгом від реалізації та змінними витратами, або сума постійних витрат та прибутку, тобто

$$МД = В - C_{зм}; \quad (2.34)$$

$$МД = П - C_{пост}, \quad (2.35)$$

де $П$ – прибуток від випуску та реалізації;
 $C_{пост}$ – постійні витрати.

Фактичний виторг (B_{ϕ}) – це той виторг, який є чи планується у наступному періоді виходячи не з розрахункових (критичних) обсягів, а з фактичних (чи запланованих) обсягів виробництва (реалізації).

При розрахунках критичного обсягу виробництва та критичного виторгу, як вже було зазначено, роблять припущення, що обсяг реалізації дорівнює обсягу виробництва, а з цього слідує, що виторг від реалізації дорівнює обсягу товарного випуску $B=Q$ (а цей показник було визначено у п. 2.3).

Наступний показник, що розглядається, – запас фінансової міцності ($ЗФМ$). Він визначається в абсолютному та відносному виразі. Запас фінансової міцності в абсолютному виразі показує, на скільки грошових одиниць можливо знизити фактичний виторг до рівня критичного; у відносному виразі показує, на скільки відсотків можливо знизити виторг до рівня критичного. Це дуже важливий показник, бо свідчить про стійкість фірми до можливих коливань цін та обсягів продаж у зв'язку зі зміною кон'юнктури.

Запас фінансової міцності в абсолютному виразі визначається так:

$$ЗМФ = B_{\phi} - B_{к}, \quad (2.36)$$

у відносному

$$\% \text{ ЗМФ} = \frac{\text{ЗМФ}}{B_{\phi}} \times 100 \% \quad (2.37)$$

або, перетворюючи формулу (2.35), маємо

$$\% \text{ ЗМФ} = \frac{B_{\phi} - B_{\kappa}}{B_{\phi}} \times 100 \% = \left(1 - \frac{B_{\kappa}}{B_{\phi}}\right) \times 100 \% = \left(1 - \frac{Z_{\text{пост}}}{\text{МД}}\right) \times 100 \% . \quad (2.38)$$

Після розрахунку запасу фінансової міцності необхідно остаточно заповнити таблицю 2.11, зробивши відповідні висновки, порівнюючи фактичні значення показників із запланованими.

Таблиця 2.11 – Аналіз фінансових показників та критичних співвідношень

Найменування показника	Значення		Відхилення	
	за планом	фактично	абсолютне (+,-)	відносне Т _p , %
1 Фактичний виторг, тис. грн				
2 Змінні витрати, тис. грн				
3 Маржинальний дохід, тис. грн				
4 Постійні витрати, тис. грн				
5 Прибуток, тис. грн				
6 Критичний виторг, тис. грн				
7 Запас фінансової міцності				
7.1 в абсолютному виразі				
7.2 у відсотках				

Для прийняття оптимальних управлінських рішень можливо порівнювати критичні обсяги та запас фінансової міцності фірми за різними варіантами плану, порівнювати запас фінансової міцності (у відносному виразі) різних фірм.

Треба зазначити, що критичний обсяг, критичний виторг, запас фінансової міцності змінюється під впливом таких факторів, як собівартість продукції у частині змінних витрат, постійні витрати, ціна продукції, структура виробництва продукції та факторів, які впливають на ці перелічені складні фактори. Тому

при зміні ціни, собівартості і т. д. буде змінюватися критичний обсяг і критичний виторг.

Завдання 5.2

За вихідними даними додатка Г виконати факторний аналіз маржинального доходу та прибутку, для чого:

- визначити абсолютну зміну маржинального доходу за окремими виробами та за товарним випуском у цілому за рахунок впливу обсягу виробництва, змінної собівартості виробів, ціни виробів. Результати аналізу оформити у таблиці 2.12;

- визначити абсолютну зміну прибутку та маржинального доходу від випуску продукції за рахунок впливу таких факторів, як обсяг виробництва, структура виробництва, змінна собівартість виробів, ціна виробів. Результати аналізу оформити у таблиці 2.13; за результатами аналізу зробити висновки.

Методичні вказівки до розв'язання завдання

Методика розрахунку впливу обсягу виробництва, змінної собівартості, ціни виробів на зміну маржинального доходу у фактичному періоді порівняно з планом по кожному виробу наведена у таблиці 2.12.

При формулюванні висновків необхідно зазначити резерви підвищення маржинального доходу по кожному виробу за відповідними факторами. Для підрахунку резервів максимальним значенням відповідних факторних показників вважати їх планові значення.

Факторний аналіз маржинального доходу та прибутку від випуску товарної продукції під впливом зміни обсягу, структури виробництва, собівартості та ціни виробів виконати за наступною методикою.

Таблиця 2.12 – Факторний аналіз маржинального доходу

Найменування виrodu	Маржинальний дохід на виріб, грн		Обсяг випуску, шт.		Маржинальний дохід на випуск, тис. грн		
	за планом	фактично	за пла- ном	фак- тично	за планом	при фактичному обсязі, шт.	планових цінах і фактичній собівартості
1	2	3	4	5	6	7	8
A	$MД_{i}^{пл} = Ц_{i}^{пл} - C_{i_{зм}}^{пл}$	$MД_{i}^{ф} = Ц_{i}^{ф} - C_{i_{зм}}^{ф}$	$V_{i}^{пл}$	$V_{i}^{ф}$	$MД_{i}^{пл} = MД_{i}^{пл} \times V_{i}^{пл}$	$MД_{i}^{ф-пл} = MД_{i}^{пл} \times V_{i}^{ф}$	$MД_{i}^{ф-ф-пл} = (Ц_{i}^{пл} - C_{i_{зм}}^{ф}) \times V_{i}^{ф}$
Б							
В							
Разом					$MД^{пл} = \sum MД_{i}^{пл}$	$MД^{ф-пл} = \sum MД_{i}^{ф-пл}$	$MД^{ф-ф-пл} = \sum MД_{i}^{ф-ф-пл}$

Продовження таблиці 2.12

Фактично	Абсолютна зміна маржинального доходу на випуск, тис. грн		
	усього	обсягу	цін
9	10	11	13
$MД_{i}^{ф} = MД_{i}^{ф} \times V_{i}^{ф}$	$\Delta MД_{i} = MД_{i}^{ф} - MД_{i}^{пл}$	$\Delta MД_{i_{ф}} = MД_{i}^{ф-пл} - MД_{i}^{пл}$	$\Delta MД_{i_{ц}} = MД_{i}^{ф} - MД_{i}^{ф-пл}$
$MД^{ф} = \sum MД_{i}^{ф}$	$\Delta MД = \sum \Delta MД_{i_{ф}}$	$\Delta MД_{C_{3M}} = \sum MД_{i_{C_{3M}i}}$	$\Delta MД_{Ц} = \sum MД_{i_{Цi}}$

Розрахувати скореговану на фактичний обсяг випуску величину маржинального доходу ($MД'$)

$$MД' = MД^{nl} \times I_{ВПQ}, \quad (2.39)$$

де $MД^{nl}$ – маржинальний дохід в плановому періоді, тис. грн;
 $I_{ВПQ}$ – індекс зміни обсягу продукції.

Визначити вплив на зміну маржинального доходу зміни обсягу виробництва ($\Delta MД_v$)

$$\Delta MД_v = MД' - MД^{nl}. \quad (2.40)$$

Визначити вплив на зміну маржинального доходу зміни структури випуску ($\Delta MД_\gamma$)

$$\Delta MД_\gamma = MД^{\phi-nl} - MД', \quad (2.41)$$

де $MД^{\phi-nl}$ – маржинальний дохід на випуск, розрахований виходячи з фактичного обсягу випуску та планової величини маржинального доходу на виріб (відповідні значення необхідно взяти з таблиці 2.11).

Величини впливу на зміну маржинального доходу, зміни собівартості та ціни виробу ($\Delta MД_{C_{зм}}$; $\Delta MД_u$) – вже розраховані у відповідних підсумкових рядках таблиці 2.12.

Тому необхідно виконати перевірку

$$\Delta MД = \Delta MД^\phi - \Delta MД^{nl} = \Delta MД_v + \Delta MД_\gamma + \Delta MД_{C_{зм}} + \Delta MД_u. \quad (2.42)$$

Прибуток від випуску товарної продукції ($\Pi_{ТП}$) визначається так:

$$\Pi_{ТП} = MД - C_{пост}, \quad (2.43)$$

де $C_{\text{пост}}$ – постійні витрати на випуск продукції.

Зміна прибутку буде прямо залежати від зміни маржинального доходу та фактів, які на нього вплинули, а також зміни постійних витрат (у протилежному напрямі)

$$\Delta\Pi_{\text{ТП}} = \text{МД} + (-C_{\text{пост}}). \quad (2.44)$$

Тоді остаточна перевірка

$$\begin{aligned} \Delta\Pi_{\text{ТП}} &= \Pi_{\text{ТП}}^{\phi} - \Pi_{\text{ТП}}^{\text{пл}} = \Delta\text{МД} + (-C_{\text{пост}}) = \\ &= \Delta\Pi_{C_{\text{пост}}} + \Delta\text{МД}_V + \Delta\text{МД}_\gamma + \Delta\text{МД}_{C_{\text{зм}}} + \Delta\text{МД}_\psi. \end{aligned} \quad (2.45)$$

Результати аналізу оформити у таблицю 2.13. У висновках пояснити, чому за рахунок зміни структури випуску продукції відбулася відповідна зміна маржинального доходу та прибутку від товарного випуску. Визначити резерви зростання прибутку.

Таблиця 2.13 – Факторний аналіз прибутку, тис. грн

Назва факторів	Розмір впливу
1 Постійні витрати	$\Delta\Pi_{C_{\text{пост}}}$
2 Маржинальний дохід, у тому числі за рахунок впливу	$\Delta\text{МД}$
2.1 обсягу виробництва (реалізації)	$\Delta\text{МД}_V$
2.2 ціни на вироби	$\Delta\text{МД}_\psi$
2.3 змінної собівартості виробів	$\Delta\text{МД}_{C_{\text{зм}}}$
Усього вплив первинних факторів	$\Delta\Pi = \Delta\Pi_{C_{\text{пост}}} + \Delta\text{МД}_V + \Delta\text{МД}_\psi + \Delta\text{МД}_{C_{\text{зм}}}$

3 ВИМОГИ ДО ЗАХИСТУ КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ

Оформлена відповідно до установлених вимог контрольна робота (переплетена) подається керівникові. Керівник перевіряє відповідність завдання складу і змісту контрольної роботи, якість її розробки, правильність оформлення. Зауваження керівник робить на сторінках тексту роботи.

Недоліки, відзначені в роботі, повинні бути усунуті до захисту. Робота допускається до захисту, якщо на ній є позначка керівника «до захисту» чи «до захисту після доопрацювання».

Контрольна робота здається в паперовому вигляді та на електронному носії.

Захист контрольної роботи відбувається у встановлені кафедрою і деканатом терміни і складається із відповідей студента на питання викладача.

Захищена робота залишається на кафедрі для збереження.

4 ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ КУРСУ ДЛЯ ВИКОНАННЯ КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ

- 1 Теоретичні основи економічного аналізу.
- 2 Методика та методи економічного аналізу.
- 3 Методика факторного аналізу.
- 4 Організаційне та інформаційне забезпечення економічного аналізу.
- 5 Методика виявлення та підрахування господарських резервів.
- 6 Аналіз виробництва та реалізації продукції (робіт, послуг).
- 7 Аналіз використання виробничих ресурсів підприємства.
- 8 Аналіз собівартості продукції (робіт, послуг) та витрат діяльності підприємства.
- 9 Аналіз фінансових результатів діяльності підприємства.
- 10 Аналіз фінансового стану підприємства.
- 11 Обґрунтування управлінських рішень на базі маржинального аналізу.
- 12 Комплексна оцінка ефективності діяльності підприємства.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1 Дикань В. Л., Компанієць В. В., Назаренко І. Л. Техніко-економічний аналіз діяльності підприємств залізничного транспорту : підручник. Харків : УкрДАЗТ, 2013. 547 с.

2 Компанієць В. В. Конспект лекцій з курсу «Економічний аналіз» : у 4 ч. Харків: УкрДАЗТ, 2002. Ч. 1. 28 с.; ч. 2 26 с.; ч. 3. 37 с.; ч. 4. 32 с.

3 Дикань В. Л., Козинець А. С., Чупир В. Є. Діагностика фінансового стану підприємства : навч. посібник. Харків : УкрДАЗТ, 2007. 150 с.

4 Воронко О. С., Штепа Н. П. Економічний аналіз : навч. посібник для студ. вузів. Львів : Новий Світ-2000, 2012. 278 с.

5 Баканов М. И., Мельник М. В., Шеремет А. Д. Теория экономического анализа : учебник. Москва : Финансы и статистика, 2005. 536 с.

6 Болюх М. А. [та ін.] Економічний аналіз : навч. посібник / ред. М. Г. Чумаченко ; Київський національний економічний ун-т. 2-ге вид., перероб. і доп. Київ : КНЕУ, 2003. 555 с.

7 Івахненко В. М. Курс економічного аналізу : навч. посібник. 5-те вид., випр. і доп. Київ : Знання, 2006. 261 с.

8 Коробов М. Я. Фінансово-економічний аналіз діяльності підприємств : навч. посібник. Київ : Знання, КОО, 2001. 378 с.

9 Івахненко В. М. Курс економічного аналізу : навч.-метод. посібник для самостійного вивчення дисципліни; Київський національний економічний ун-т. Київ : КНЕУ, 2000. 263 с.

10 Черниш С. С. Економічний аналіз : навч. посібник. Київ : Центр учбової літератури, 2010. 312 с.

11 Агентство з розвитку інфраструктури фондового ринку України SMIDA URL: <https://smida.gov.ua/>

12 Про затвердження Методики аналізу фінансово-господарської діяльності підприємств державного сектору економіки. Наказ МФУ № 170 від 14.02.2006. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0332-06>

13 Діяльність суб'єктів господарювання. Статистичний збірник / за ред. М. Кузнєцової. Київ : Державна служба статистики України, 2018. 146 с. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/>

14 Статистичний щорічник за 2017 рік / за ред. І. Є. Вернера. Київ : Державна служба статистики України, 2018. 541 с. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/>

ДОДАТОК А

Основні обсягові показники, які характеризують діяльність підприємства

Таблиця А.1 – Основні обсягові показники, які характеризують діяльність підприємства

Найменування показника	Варіант 0 ПАТ «Крюківський вагонобудівний завод»		Варіант 1 ПАТ «Крюківський вагонобудівний завод»		Варіант 2 ПрАТ «Кондитерська фабрика «Харків'янка»		Варіант 3 ПрАТ «Кондитерська фабрика «Харків'янка»	
	2014	2015	2016	2017	2015	2016	2016	2017
1 Обсяг товарної продукції, тис. грн. - у діючих цінах - у порівнянних цінах	2672069 2766714	1236650 1308841	2093223 2143021	3925581 4033109	190381 185164	249500 237824	249500 237824	328110 322690
2 Чистий дохід від реалізації продукції, тис. грн	2826676	1246362	2150001	3847179	184342	232379	232379	310974
3 Собівартість реалізованої продукції, тис. грн	2679814	1243497	2029774	3245353	164374	204971	204971	278943
4 Валовий прибуток (збиток), тис. грн	146862	2865	120227	601826	19968	27408	27408	32031
5 Фінансовий результат (прибуток, збиток) від операційної діяльності, тис. грн	-327782	-346421	-90891	314786	7742	10364	10364	38384
6 Чистий фінансовий результат (прибуток, збиток), тис. грн	-347572	-416725	-112848	331983	5310	6393	6393	28096
7 Середньорічна вартість виробничих фондів, тис. грн	672690	614294	560210	527308	289912	296475	296475	312056
8 Середньооблікова чисельність ПВП, люд	7084	5659	5096	4974	1057	1075	1075	1029
9 Фонд оплати праці ПВП, тис. грн	286146	205583	300316	481216	64987	86251	86251	96431
10 Матеріальні витрати на випуск товарної продукції, тис. грн	1874092	767531	1594355	2504206	56051	68223	68223	62130

Продовження таблиці А.1

Найменування показника	Варіант 4 ПАТ «Гурбоагом»		Варіант 5 ПАТ «Гурбоагом»		Варіант 6 ПрАТ «Ефект»		Варіант 7 ПрАТ «Ефект»	
	2015	2016	2016	2017	2015	2016	2016	2017
1 Обсяг товарної продукції, тис. грн: - у діючих цінах - у порівнянних цінах	2717592 2866273	2167640 2066792	2167640 2066792	2275994 2369502	19772 20632	25635 23974	25635 23974	26136 24371
2 Чистий дохід від реалізації продукції, тис. грн	2694253	2166943	2166943	2377533	18789	23227	23227	22931
3 Собівартість реалізованої продукції, тис. грн	1227393	1112132	1112132	1056109	14384	17984	17984	18001
4 Валовий прибуток (збиток), тис. грн	1466860	1054811	1054811	1321424	4405	5243	5243	4930
5 Фінансовий результат (прибуток, збиток) від операційної діяльності, тис. грн	1867361	1178855	1178855	892942	499	835	835	276
6 Чистий фінансовий результат (прибуток, збиток), тис. грн	1632751	1065328	1065328	710420	369	677	677	43
7 Середньорічна вартість виробничих фондів, тис. грн	496590	499917	499917	2452817	10799	13170	13170	15943
8 Середньооблікова чисельність ПВП, люд	4699	3708	3708	3501	80	81	81	82
9 Фонд оплати праці ПВП, тис. грн	294826	247507	247507	325726	4181	5120	5120	6822
10 Матеріальні витрати на випуск товарної продукції, тис. грн	934807	459395	459395	697693	9854	10900	10900	9669

Продовження таблиці А.1

Найменування показника	Варіант 8 ПраГ «Кондитерська фабрика «АВК» м. Дніпро»		Варіант 9 ПраГ «Слобожанський»		Варіант 10 ПраГ «Слобожанський»	
	2016	2017	2015	2016	2016	2017
1 Обсяг товарної продукції, тис. грн: - у діючих цінах - у порівнянних цінах	811804 827533	893618 903042	571127 569733	452335 464380	452335 464380	373520 361484
2 Чистий дохід від реалізації продукції, тис. грн	822581	897388	565266	454715	454715	342889
3 Собівартість реалізованої продукції, тис. грн	753641	821691	477271	412684	412684	308708
4 Валовий прибуток (збиток), тис. грн	68940	75697	87995	42031	42031	34181
5 Фінансовий результат (прибуток, збиток) від операційної діяльності, тис. грн	1405	1120	143420	54840	54840	39113
6 Чистий фінансовий результат (прибуток, збиток), тис. грн	202	330	88587	44522	44522	24791
7 Середньорічна вартість виробничих фондів, тис. грн	188014	196016	316473	306849	306849	277941
8 Середньооблікова чисельність ПВП, люд	1964	1944	658	590	590	282
9 Фонд оплати праці ПВП, тис. грн	132510	169176	38041	43532	43532	22394
10 Матеріальні витрати на випуск товарної продукції, тис. грн	122727	138301	606893	823837	823837	162022

ДОДАТОК Б
Аналітичний баланс підприємства

Таблиця Б.1 – Аналітичний баланс підприємства

Розділи та статті балансу	Варіант 0 ПАТ «Крюківський вагонобудівний завод»		Варіант 1 ПАТ «Крюківський вагонобудівний завод»		Варіант 2 ПрАТ «Кондитерська фабрика «Харків'янка»		Варіант 3 ПрАТ «Кондитерська фабрика «Харків'янка»	
	на 01.01. 2015	на 01.01. 2016	на 01.01. 2016	на 01.01. 2017	на 01.01. 2015	на 01.01. 2016	на 01.01. 2017	на 01.01. 2018
Актив								
<i>I Необоротні активи</i>	1363647	1307204	1307204	716955	159461	302980	302950	317982
<i>II Оборотні активи, у т. ч.:</i>	1988814	1702891	1702891	2543962	15046	29518	23284	38347
Запаси	963111	780275	780275	893940	3296	5217	6106	7008
Дебіторська заборгованість (ДЗ) за продукцію, товари, роботи, послуги	186047	170252	170252	375620	3625	2251	1206	2898
Дебіторська заборгованість за виданими авансами	42532	10293	10293	55977	2664	5890	6850	8256
Дебіторська заборгованість з бюджетом	550880	239793	239793	469561	1258	10799	1	1
Інша поточна дебіторська заборгованість	915	5146	5146	4840	254	718	138	170
Гроші та їх еквіваленти	224357	477677	477677	720009	3338	2828	7191	19443
Витрати майбутніх періодів	185	270	270	341	422	202	203	273
Інші оборотні активи	4325	195	195	1729	238	1613	1589	298
<i>Баланс</i>	3352461	3010095	3010095	3260917	174720	332744	326442	356586

Продовження таблиці Б.1

Розділи та статті балансу	Варіант 4 ПАТ «Турбоатом»			Варіант 5 ПАТ «Турбоатом»			Варіант 6 ПрАТ «Ефект»			Варіант 7 ПрАТ «Ефект»		
	на 01.01. 2015	на 01.01. 2016	на 01.01. 2017	на 01.01. 2016	на 01.01. 2017	на 01.01. 2018	на 01.01. 2015	на 01.01. 2016	на 01.01. 2017	на 01.01. 2016	на 01.01. 2017	на 01.01. 2018
Актив												
<i>I Необоротні активи</i>	685947	605625	1627258	605625	1627258	4285513	13388	11766	16666	11766	16666	16229
<i>II Оборотні активи, у т. ч.:</i>												
Запаси	3333137	4209535	3115586	4209535	3115586	2940658	4627	5441	6038	5441	6038	6227
ДЗ за продукцію, товари, роботи, послуги	1737317	1598562	1234268	1598562	1234268	1382522	2315	3270	3072	3270	3072	4340
ДЗ за виданими авансами	279804	163776	429780	163776	429780	715988	1467	716	1149	716	1149	1101
ДЗ з бюджетом	121729	66130	50742	66130	50742	318073	0	685	914	685	914	307
Інша поточна ДЗ	51480	34009	24	34009	24	12878	60	38	247	38	247	20
Гроші та їх еквіваленти	1572	2669	4544	2669	4544	4286	447	72	116	72	116	13
Витрати майбутніх періодів	864652	2164298	1170344	2164298	1170344	239326	160	284	486	284	486	326
Витрати майбутніх періодів	0	0	0	0	0	0	0	2	3	2	3	11
Інші оборотні активи	192231	84735	225884	84735	225884	267585	178	374	51	374	51	109
<i>Баланс</i>	4019084	4815160	4742844	4815160	4742844	7226171	18015	18892	22705	18892	22705	22456

Продовження таблиці Б.1

Розділи та статті балансу	Варіант 8 ПрАТ «Кондитерська фабрика «АВК» м. Дніпро»				Варіант 9 ПрАТ «Слобожанський»				Варіант 10 ПрАТ «Слобожанський»			
	на 01.01. 2016	на 01.01. 2017	на 01.01. 2018	на 01.01. 2019	на 01.01. 2015	на 01.01. 2016	на 01.01. 2017	на 01.01. 2018	на 01.01. 2016	на 01.01. 2017	на 01.01. 2018	на 01.01. 2019
Актив												
<i>I Необоротні активи</i>	189129	189021	199376	216152	216152	374708	354473	374708	354473	374708	354473	323329
<i>II Оборотні активи, у т.ч.:</i>	244239	328224	373051	456672	456672	475262	456692	475262	456692	475262	456692	267594
Запаси	4888	8341	9701	262662	262662	116258	151691	116258	151691	116258	151691	128801
Дебіторська заборгованість (ДЗ) за продукцію, товари, роботи, послуги	191683	280349	304368	61385	61385	153738	95298	153738	95298	153738	95298	65414
Дебіторська заборгованість за виданими авансами	33627	11018	16049	59267	59267	58575	59086	58575	59086	58575	59086	56542
Дебіторська заборгованість з бюджетом	4859	14370	5422	552	552	254	371	254	371	254	371	492
Інша поточна дебіторська заборгованість	2773	1458	1760	976	976	1063	776	1063	776	1063	776	8310
Гроші та їх еквіваленти	6409	10495	28554	52	52	3211	6590	3211	6590	3211	6590	686
Витрати майбутніх періодів	0	20	2087	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Інші оборотні активи	0	2173	5110	7708	7708	23653	10636	23653	10636	23653	10636	3468
<i>Баланс</i>	433368	517245	572427	672824	672824	849970	811165	849970	811165	849970	811165	590923

Продовження таблиці Б.1

Розділи та статті балансу	Варіант 0 «Крюківський вагонобудівний завод»		Варіант 1 ПАТ «Крюківський вагонобудівний завод»				Варіант 2 ПрАТ «Кондитерська фабрика «Харків'янка»				Варіант 3 ПрАТ «Кондитерська фабрика «Харків'янка»					
	на 01.01. 2015	на 01.01. 2016	на 01.01. 2016	на 01.01. 2017	на 01.01. 2018	на 01.01. 2015	на 01.01. 2016	на 01.01. 2017	на 01.01. 2018	на 01.01. 2015	на 01.01. 2016	на 01.01. 2017	на 01.01. 2018	на 01.01. 2016	на 01.01. 2017	на 01.01. 2018
Пасив																
<i>I Власний капітал</i>	2442384	2054358	2054358	1936465	2193550	116788	122565	128904	128904	122565	128904	128904	156956	122565	128904	156956
<i>II Довгострокові зобов'язання і забезпечення</i>	505277	703261	703261	342531	393429	14404	139076	86520	86520	139076	86520	86520	306	139076	86520	306
<i>III Поточні зобов'язання і забезпечення, у т. ч.:</i>	404800	252476	252476	981921	461557	43528	71103	111018	111018	71103	111018	111018	199324	71103	111018	199324
Короткостр. кредити банків	148668	50063	50063	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Поточна кредиторська заборгованість (КЗ) за довгостроковими зобов'язаннями	0	0	0	471082	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Поточна КЗ за товари, роботи	58159	27652	27652	73445	61510	39072	53795	98607	98607	53795	98607	98607	188346	53795	98607	188346
Поточна КЗ за розрахунками з бюджетом	1775	8239	8239	4101	51709	409	1540	2385	2385	1540	2385	2385	3661	1540	2385	3661
Поточна КЗ за розрахунками зі страхування	3565	4108	4108	4276	6621	1050	235	1163	1163	235	1163	1163	1035	235	1163	1035
Поточна КЗ за розрахунками з оплати праці	8529	9325	9325	15724	25877	2368	3749	4794	4794	3749	4794	4794	4530	3749	4794	4530
Поточні забезпечення	24460	11261	11261	7952	29575	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Доходи майбутніх періодів	352	347	347	340	332	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Інші поточні зобов'язання	36896	31278	31278	31216	148041	503	5694	1300	1300	5694	1300	1300	1737	5694	1300	1737
<i>Баланс</i>	3352461	3010095	3010095	3260917	3048536	174720	332744	326442	326442	332744	326442	326442	356586	332744	326442	356586

Продовження таблиці Б.1

Розділи та статті балансу	Варіант 4 ПАТ «Гурбоагом»				Варіант 5 ПАТ «Гурбоагом»				Варіант 6 ПрАТ «Ефект»				Варіант 7 ПрАТ «Ефект»				
	на 01.01. 2015	на 01.01. 2016	на 01.01. 2017	на 01.01. 2018	на 01.01. 2016	на 01.01. 2017	на 01.01. 2018	на 01.01. 2015	на 01.01. 2016	на 01.01. 2017	на 01.01. 2018	на 01.01. 2016	на 01.01. 2017	на 01.01. 2018	на 01.01. 2016	на 01.01. 2017	на 01.01. 2018
Пасив																	
<i>I Власний капітал</i>	2583206	3770326	3378715	3770326	3378715	3770326	3378715	5371560	15917	15679	16348	15679	16348	16133	15679	16348	16133
<i>II Довгостр. зобов'язання і забезпечення</i>	161748	45160	37244	45160	37244	45160	37244	308015	0	0	4300	0	4300	0	0	4300	0
<i>III Поточні зобов'язання і забезпечення, у т. ч.:</i>	1274130	999674	1326885	999674	1326885	999674	1326885	1546596	2098	3213	2057	3213	2057	6323	3213	2057	6323
Короткостр. кредити банків	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	3070
Поточна КЗ за довгостроковими зобов'язаннями	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Поточна КЗ за товари, роботи, послуги	21660	10232	26848	10232	26848	10232	26848	19600	630	265	502	265	502	1230	265	502	1230
Поточна КЗ за розрахунками з бюджетом	57785	141575	163150	141575	163150	141575	163150	106171	100	147	184	147	184	521	147	184	521
Поточна КЗ за розрахунками зі страхування	11905	10322	3061	10322	3061	10322	3061	3479	58	43	39	43	39	55	43	39	55
Поточна КЗ за розрахунки з оплати праці	24652	21796	11982	21796	11982	21796	11982	14470	130	163	166	163	166	225	163	166	225
Поточні забезпечення	48934	25601	24017	25601	24017	25601	24017	49995	16	60	196	60	196	315	60	196	315
Доходи майбутніх періодів	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Інші поточні зобов'язання	12046	4319	8600	4319	8600	4319	8600	49916	1155	82	99	82	99	48	82	99	48
<i>Баланс</i>	4019084	4815160	4742844	4815160	4742844	4815160	4742844	7226171	18015	18892	22705	18892	22705	22456	18892	22705	22456

Продовження таблиці Б.1

Розділи та статті балансу	Варіант 8 ПрАТ «Кондитерська фабрика «АВК» м. Дніпро»			Варіант 9 ПрАТ «Слобожанський»			Варіант 10 ПрАТ «Слобожанський»		
	на 01.01. 2016	на 01.01. 2017	на 01.01. 2018	на 01.01. 2015	на 01.01. 2016	на 01.01. 2017	на 01.01. 2016	на 01.01. 2017	на 01.01. 2018
Пасив									
<i>I Власний капітал</i>	183597	184541	185590	257852	348584	287759	348584	287759	284484
<i>II Довгострокові зобов'язання і забезпечення</i>	7843	69349	68139	315764	274922	253842	274922	253842	224499
<i>III Поточні зобов'язання і забезпечення, у т.ч.:</i>	241928	263355	318698	99208	226464	269564	226464	269564	81940
Короткострокові кредити банків	0	0	0	16765	147072	159998	147072	159998	49474
Поточна кредиторська заборгованість (КЗ) за довгостроковими зобов'язаннями	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Поточна КЗ за товари, роботи, послуги	220955	239973	269752	52238	43002	23031	43002	23031	4477
Поточна КЗ за розрахунками з бюджетом	1036	2152	3014	24	341	4095	341	4095	0
Поточна КЗ за розрахунками зі страхування	2551	2061	2890	0	0	462	0	462	0
Поточна КЗ за розрахунками з оплати праці	5329	7410	10178	1493	1990	1872	1990	1872	268
Поточні забезпечення	6100	9617	10485	2320	2586	3542	2586	3542	2560
Доходи майбутніх періодів	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Інші поточні зобов'язання	5634	2043	2984	3853	11137	12271	11137	12271	13207
<i>Баланс</i>	433368	517245	572427	672824	849970	811165	849970	811165	590923

ДОДАТОК В
Середньогалузеві значення показників

Таблиця В.1 – Індекс споживчих цін (грудень до грудня попереднього року), %

Рік	2014	2015	2016	2017
Значення	124,9	143,3	112,4	113,7

Таблиця В.2 – Показники для розрахунку середньогалузевого коефіцієнту поточної ліквідності

Назва показника	Значення за роками		
	2014	2015	2016
1 Оборотні активи промислових підприємств, млн грн	943120,2	1201808,0	1517977,3
2 Поточні зобов'язання промислових підприємств, млн грн	959207,6	1293711,0	1702143,7
			1785208,6
			2002456,2

Таблиця В.3 – Показники для розрахунку середньогалузевої рентабельності

Назва показника	Значення за роками		
	2014	2015	2016
1 Обсяг реалізованої продукції промисловими підприємствами, млн грн	1428839,1	1776603,7	2158030,0
2 Витрати промислових підприємств на виробництво продукції, млн грн	1084722,1	1351983,4	1498586,8
3 Чистий прибуток (збиток) промислових підприємств, млн грн	-178730,9	-181360,9	-7569,6
			70052,2

ДОДАТОК Г
Вихідні дані для аналізу обсягу виробництва, собівартості, критичного обсягу виробництва,
фінансових результатів

Таблиця Г.1 – Обсяг випуску виробів, шт

Найменування виробу	Значення за варіантами										
	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
А	450	380	400	350	345	500	490	215	185	182	300
Б	230	190	150	200	280	155	120	300	295	195	200
С	120	360	410	370	354	328	305	415	407	415	400

Таблиця Г.2 – Оптова ціна виробів, грн

Найменування виробу	Значення за варіантами										
	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
А	445	500	505	460	480	530	545	550	610	552	480
Б	232	305	310	290	320	300	315	320	325	284	300
С	225	120	115	155	140	110	105	95	168	201	125

Таблиця Г.3 – Змінні витрати на одиницю виробів, грн

Найменування виробу	Значення за варіантами										
	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
А	265	298	300	274	286	316	324	328	363	328	286
Б	138	181	185	173	191	179	188	191	193	169	179
С	134	71	69	92	83	66	62	57	100	119	74

Таблиця Г.4 – Постійні витрати по підприємству, грн

Варіант	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Значення	71499	70229	75414	70527	77714	88758	85853	64751	70691	60995	64740

Таблиця Г.5 – Калькуляція виробничої собівартості виробу, грн

Стаття витрат	Значення за варіантами										
	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Виробнича собівартість виробу:	?	?	?	?	?	?	?	?	?	?	?
1 Прямі матеріальні витрати:	?	?	?	?	?	?	?	?	?	?	?
1.1 сировина та основні матеріали	4140	4123,5	4123	4093,5	4218	4093,5	4340	4390,5	4263,5	4115	4380
1.2 купівельні напівфабрикати та комплектуючі	1680	1720	1730	1710	1700	1720	1680	1670	1681,5	1690	1690
1.3 допоміжні матеріали	760	510	540	530	570	550	700	735	750	800	600
2 Прямі витрати на оплату праці	2734	2653	2670	2653,5	2620	2643,5	2630	2614	2650	2665	2620
3 Інші прямі витрати	?	?	?	?	?	?	?	?	?	?	?
3.1 відрахування на соціальні заходи	602	584	588	584	577	582	579	575	583	587	577
3.2 амортизація	640	660	670	680	660	670	650	640	650	660	650
4 Змінні загальновиробничі витрати	310	290	280	290	300	280	295	310	300	290	300
5 Постійні розподілені загальновиробничі витрати	170	180	190	190	160	170	165	160	170	180	170